

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 10/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, Trnava, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 26P/69/2020 z 18. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, priznať jej finančné zadosťučinenie a trovy konania.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala na okresnom súde návrh na rozvod manželstva, pričom konanie je vedené pod sp. zn. 26P/69/2020.
3. Sťažovateľka bola okresným súdom vypočutá po prvýkrát na pojednávaní konanom 5. mája 2021, ktoré bolo zo strany zákonnej sudkyne prerušené na neurčito z dôvodu posúdenia návrhu na prerušenie konania v súvislosti s iným konaním vedeným na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 13Pc/13/2021 o návrhu sťažovateľky na zapretie otcovstva proti p. [REDAKOVANÉ].
4. Sťažovateľka následne navrhla, aby vec vedená na okresnom súde pod sp. zn. 26P/69/2020 bola postúpená Okresnému súdu Piešťany, avšak tento návrh bol zamietnutý.
5. Uznesením okresného súdu sp. zn. 26P/69/2020 z 30. novembra 2021 bolo konanie prerušené až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 13Pc/13/2021, ktoré bolo právoplatne skončené 8. januára 2023, o čom mal byť okresný súd

oboznámený 11. januára 2023. Sťažovateľka proti uzneseniu o prerušení konania podala odvolanie, ktoré bolo zo strany odvolacieho súdu zamietnuté.

6. Sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v konaní a námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi, a preto bolo pojednávanie nariadené na 17. máj 2023 odročené na 18. október 2023. Predmetného pojednávania sa sťažovateľka osobne nezúčastnila z dôvodu zdravotných problémov a bola zastúpená civilným zástupcom [REDACTED] na základe riadneho splnomocnenia.

7. V rámci pojednávania, ktoré prebiehalo absolútne štandardne, p. [REDACTED] predložil dôkazy, ktoré žiadal aj vykonať, a následne uviedol: „*Ja tento spis poriadne ani nepoznám, mňa tu poslala matka. Ja nepoznám tento spis, matka ma tu poslala. Chcem len teda doplniť, že ho nepoznám úplne, preto predkladám dôkazy v tomto konaní...*“

8. Po uvedenom vyjadrení zástupcu sťažovateľky okresný súd rozhodol o nepripustení zastupovania sťažovateľky zástupcom [REDACTED].

II. Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka zastáva názor, že počas celého pojednávania zástupca sťažovateľky nepreukazoval, že by nemal vedomosti o obsahu spisu, práve naopak, adekvátne reagoval na všetky otázky, poukazoval na konkrétne rozhodnutia súdov vyššej inštancie, ktoré súviseli s prebiehajúcim konaním a pojednávaním. Jediná skutočnosť, o ktorej zástupca nemal vedomosť, bol dôkaz – SMS komunikácia, o ktorom si nebol istý, že sa tento kompletný nachádza v 1800-stranovom spise. Z uvedeného dôvodu z opatrnosti uviedol predmetné tvrdenie, na základe ktorého ho následne súd nepripustil ako zástupcu v konaní.

10. Podľa sťažovateľky okresným súdom aplikovaný § 89 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) nie je možné vykladať formálne a striktné. Pán [REDACTED] bol súčasťou pojednávania konaného 18. októbra 2023 od 8.30 h, pričom k jeho vylúčeniu prišlo až okolo 15.00 h. Do tohto momentu žiadnym spôsobom nevykazoval akékoľvek známky nekompetentnosti vo vzťahu k zastupovaniu sťažovateľky. Okresný súd nepripustil zastupovanie p. [REDACTED] len na základe toho, že povedal, že si nie je istý, či sa v spise nachádza predmetná fotografia, ktorej vykonanie ako dôkazu žiadal.

11. Podľa názoru sťažovateľky napadnuté rozhodnutie bolo predčasné a neodôvodnené. Po nepripustení zastupovania p. [REDACTED] pojednávanie pokračovalo, a preto nemohli byť práva a záujmy sťažovateľky riadne bránené.

12. Sťažovateľka sa domnieva, že konanie zákonnej sudkyne bolo v tomto smere ovplyvnené podanou sťažnosťou na ústavnom súde vo veci námietky zaujatosti zákonného sudcu, pričom konanie je vedené pod sp. zn. I. ÚS 483/2023.

13. Sťažovateľka sa domnieva, že zastupovanie advokátom nemôže mať vyššiu mieru ochrany ako zastupovanie civilným zástupcom. V zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku je možné vylúčiť civilného zástupcu strany z konania v prípade, ak sa tento javí ako zjavne nespôsobilý na zastupovanie, čo p. [REDACTED] nijakým spôsobom nenaplnil.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na právnu pomoc v konaní (čl. 47 ods. 2 ústavy) uznesením okresného súdu o nepripustení zastupovania sťažovateľky civilným zástupcom pre jeho nespôsobilosť riadne zastupovať sťažovateľku. Okresný súd predovšetkým konštatoval, že civilný zástupca sťažovateľky nebol riadne oboznámený s obsahom súdneho spisu.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že predmetom ústavnej sťažnosti je procesné rozhodnutie okresného súdu o vedení konania, pričom súdne konanie pred okresným súdom ďalej pokračuje.

16. Sťažovateľkou označené základné práva (právo na súdnu ochranu a právo na právnu pomoc) sú základnými právami, ktorých ochranu sú spôsobilé poskytnúť všeobecné súdy v konaní o opravných prostriedkoch, pretože podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP odvolanie možno odôvodniť tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, v spojení s § 365 ods. 2 CSP, podľa ktorého odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

17. Sťažovateľke teda nič nebráni v tom, aby svoje argumenty o porušení označených práv prezentovala v ďalšom konaní vo veci samej pred všeobecnými súdmi, a to s akcentom na to, že konanie pred súdom má spĺňať garancie práva na spravodlivý proces ako celok. Okrem toho aj úlohou ústavného súdu je najmä posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok (pozri tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, č. 32106/96, bod 47). To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú v zásade ako celok, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd (IV. ÚS 79/2020, IV. ÚS 357/2021). Ústavný súd preto spravidla nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi (II. ÚS 562/2018, II. ÚS 406/2018, III. ÚS 481/2017). Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, v prípadoch, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparovateľná v ďalšom konaní (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018).

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2024

Libor Duľa
predseda senátu